

L'erigó i el Xacal

Un dia, de bon matí, l'eriçó es va trobar amb el seu amic xacal i, mentre passejaven, li va proposar que cadascú fes una sella per a l'altre i a qui li quedés bé hauria de carregar l'altre a collibè. Així mateix, van anar al camp i s'hi van asseure a cosir les selles. El xacal s'esforçava amb bona fe per acabar aviat i anava avançat. En canvi, l'eriçó ni tan sols havia començat. Se'l va quedar mirant pensant una estoneta i li va dir:

—Amic meu, jo amb aquest sol no puc treballar, que et podries aixecar i fer-me ombra una estoneta fins a acabar la feina?

—I tant, només faltaria, si ets el meu millor i únic amic i, a més, jo ja he acabat la teva sella! —va dir el xacal.

El xacal es va aixecar per tapar-li el sol, tot i que aquesta no era la intenció de l'eriçó, sinó que li ho havia demanat per mesurar la sella amb la seva ombra i d'aquesta manera ell no s'hauria de carregar el xacal a l'esquena. En acabar de cosir la sella, el xacal la va agafar i la va posar sobre l'eriçó, però li anava massa gran; en canvi, a ell li encaixava molt bé la que li havia fet l'eriçó.

Així doncs, tal com havien acordat, l'eriçó va pujar sobre el xacal i continuaven caminant i caminant tot i que no sabien cap on dirigir-se. Llavors l'eriçó va dir:

—Company, estem fent un viatge sense cap destí, si vols podem anar a visitar els meus oncles, no viuen gaire lluny.

El xacal li va acceptar la proposta. Van continuar caminant i de cop se'ls van aparèixer uns gossos salvatges. Quan se'ls van acostar, l'eriçó va saltar de l'esquena del xacal i es va amagar en un cistell que hi havia a prop d'un pou. El xacal va sortir disparat com un coet per salvar-se dels gossos.

L'endemà, les dones del poble anaven a poar aigua al pou i una d'elles va trobar el cistell amb l'eriçó a dins.

—Companyes, mireu aquest cistell que he trobat! I a més, a dins hi ha un eriçó! El portaré a casa perquè els nens juguin amb ell —Va pensar en veu alta la dona.

Un cop a casa, l'eriçó va arrencar a plorar sense cap motiu i quan li van preguntar el perquè, els va contestar:

—És que enyoro la meva mare, sempre em posava dins d'una panereta plena d'ordi i em deixava un bon tros de mantega al costat.

—Per això plores? Ara mateix ho tindràs. No cal que ploris, tranquil. —li va dir la dona, mentre els nens l'estaven mirant.

Aquella família el va tractar molt bé, van atendre la seva demanda: panereta plena d'ordi i un bon tros de mantega al costat. No obstant això, la seva intenció era una altra. Així, va decidir escapar-se i quan estaven tots dormint, va agafar la panereta d'ordi i la mantega i va marxar sigil·losament. Un cop a fora, va començar a buscar el seu amic, i quan el va trobar li va dir:

—Estimat amic, vine, ja tenim feina, anem a sembrar el camp i plantem aquest ordi que m'han donat els meus oncles.

Van llaurar la terra i quan era l'hora de plantar, l'eriçó es va reunir amb la perdiu i li va dir:

—Mireu, jo i el meu amic farem torns per sembrar el camp, vull que m'ajudeu: quan em toqui sembrar, heu d'agafar les sements i les escampeu, però quan li toqui al xacal, no intervingueu de cap manera.

D'aquesta manera, l'eriçó descansava més i l'estona lliure l'aprofitava per menjar-se la mantega que tenia amagada. Quan van acabar de sembrar, van segar i, en començar a recol·lectar la collita, tothom reclamava ser l'únic que havia sembrat. Per això l'eriçó es va reunir amb un gos i li va dir:

—Veuràs, vinc a explicar-te la meva desgràcia, ets l'únic que em pot entendre. El xacal em vol prendre la collita, tu que ets fort m'hauràs d'ajudar: avui a la posta de sol em trobaré amb ell, tu t'amagaràs en un arbust i quan torni a insistir que ell és qui ha sembrat el camp, tu sortiràs de seguida i l'atacaràs.

El gos va seguir les instruccions pas a pas, tal com li havia demanat l'eriçó. Així doncs, quan era l'hora de la trobada, es va amagar rere un arbust i va començar a escoltar la conversa dels dos amics. En sentir que el xacal jurava i tornava a jurar que el camp l'havia sembrat ell, va sortir el gos amb els ulls vermells i ben oberts. El xacal, davant de les amenaces del gos, va arrencar a córrer com un llamp dient:

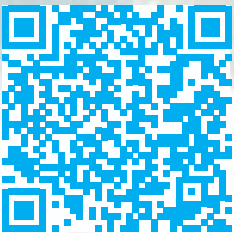
—Et perdono per l'ordi, i per la palla també.

No vull res. Et deixo en pau!

Narrat per: Mohamed Berdahem Ouahdadi
(Alnif, província de Tinghir)
Recollit per: Sara Berdahem
Transcrit per: Sara Berdahem
Traduït per: Sara Berdahem
Traducció corregida per: Aziz Baha
Locutat per: Sara Berdahem

Bu Məndə bu Eli.

(*Bu Mḥnd i Bu Eli* gan ismawn nna s da qqarn imaziɣn i yinsi d wuccn g tinfu-sin-nnsn.)

Yan wass iffɣ *Bu Mḥnd* d *Bu Eli* ar ttddun, imikk yini-yas *Bu Mḥnd* i *Bu Eli*:

—Mayd ak ibaynn a amddakk^wl? Ad nsskr yan uskkin? Ku yan dignɣ ad ignu tabarda i wayɗ. Unna mi di tusa, yasi wadagh wayɗ yif tadawt-nns.

Imci ayd sskrɛn, qqimɛn ar gnnun. Ku yan ar itthyya tabarda i wayɗ. *Bu Eli* da ignnu s nniyt-nns. Imikk, isksu-t *Bu Mḥnd*, yaf-t inn ha-t laxf ad ikmml, maca ntta isul ur taibdi. Ar ittxmmam mayd isskar. Imikk inna-yas:

—A *Bu Eli*! Is t tɣiyd ad i tɔddt dati, ad i tɣd amalu afa ad afɣ ad xdmɣ? Ha-t tɛma-yi tafuyt ur ssudiy dati.

Inna-yas *Bu Eli*:

—Waxxa, ad ak gɣ amalu a amddakk^wl-inu ar tkmmld dɣi nnag kmmlɣ tabarda-nnk.

Maca *Bu Mḥnd* ur idd tafuyt ayd t iɛman. Ira ad as isskr *Bu Eli* amalu afa ad yamɣ lɛbar-nns afa ad ignu tabarda nna yas d yusan dɣya. Imci ayd ijɣan. Isskr-as *Bu Eli* amalu a llig igna *Bu Mḥnd* tabarda. Llig akk^w kmmlɛn, asin-d ad armɛn ku yan tabarda-ns. Afn-d tin *Bu Mḥnd* txatr-as, ur as-tɣi, d tin *Bu Eli* ! Tusa-yas d amm is tt igna yifs. Dɣurn amsasa-nnsn. Yusi *Bu Eli* *Bu Mḥnd* yif tadawt-nns, ar ttddun. Ar ttddun wahli, a llig ur ssin mani g llan. Imikk, yini-yas *Bu Mḥnd* i *Bu Eli*:

—A amddakk^{wl}, ha-t da nttddu maca ur nssin s mandi! Illa yan emmi ur ieriq i da g nlla. Mk trid ad nddu ad i nkk yurs.

Inna-yas Bu Eli:

—Waxxa, nkr-ay ad nddu ad nkk yur emmi-k.

Ar tddun, imikk fyn-asn d ittsn igdan irmyarn. Yannay-tn *Bu Mhnd* yayll-d sg tadawt n *Bu Eli*, ikcm agnsu n yat tasslt illan tama n yan wanu, iffr digs. Idd *Bu Eli* ntta, irul iga amm wusm.

Azkka, ddant-d kra n twtmin n yiyrm ad agmnt aman g wanu, taf yat digsnt tasslt nnay g iffr *Bu Mhnd*, tasi-tt. Tnna-yasnt i twtmin yadnin:

—A tiwtmin, ufiy yat tasslt iffr digs *Bu Mhnd*. Ad t asiy s taddart afa ad iss hddrn icirran-inu.

A llig n tiwd taddart, tssufy-d i icirran *Bu Mhnd*, frhn s iss. Maca ntta yas yannay-tn ar yalla. Sqsan-t:

—Max a llig da tallat a *Bu Mhnd*?

Irar-asn d:

—Tnya-yi tyufi n mma. Nttat, ig nkcm s taddart, da yi tsrus g yat tcict iemmrn s tmzin tsrs-id udi tama-nw.

Mmatrn-t icirran, imikk tnna-yas mma-nnsn:

—Aynna a yif da tallad? Qqan ad ak nfk aynna trit yas ad ur tallad.

Fkn-as ticict iemmrn s tmzin, srsn-as, udi ta-ma-ns imk asn inna. Maca *Bu Mhnd* ur igi bu nniyt. Yujja-tn a llig gnan, yasi ticict n tmzin d udi, iffy imikk s imikk. Iffyd ar ittinnig amddakk^{wl}-nns *Bu Eli*, a llig t yufa, yini-yas:

—Amddakk^{wl}! ufiy mayd nxddm. Addu-d ha-t iwiyd tmzin yur emmi afad ad tnt nkrz.

Gan ad ttgan muli s muli: ig ikrz yan, isgunfu wayd. Maca *Bu Mḥnd* iga bu txndallasin. Inkr iyr-as i tskkurt, yini-yas:

—Adday d ibdda muli-inu afa ad krzey, ttasi amud n tmzin ar tggart afad ad ur ttwhaly. Maca iy d ibda muli n *Bu Eli*, ajj-t ad ikrz i waḍu-nns, ad ur as tteawant.

Bu Mḥnd ur akk^w ixdim amya. Da ittyima ddaw umalu n usklu ar ittetta udi. A llig kmmln takrza d tmgra, ddun ad bdun, afad ad yili ku yan s umur-nns. Ar ttzin, tnkr grasn tynnant, ku yan ar ittini ntta ayd t ikrzn. Inkr *Bu Mḥnd*, war nniyt, iddu s yan igdi, inna-yas:

—Ddiy-d yurk a igdi, kyyin tgit bu nniyt d tcqqid. Ha-n *Bu Eli* ira ad yi-itte amur-inu n tmgra. Riy-k adday njmε nkk d ntta assa yur uylluy n tafuyt ar nbṭṭu, adday da ittini yas ntta ayd ikrzn igr, tffyt-d tsduyd-t afa ad irul izri-yi akk^w mayd nmgr.

Iskr igdi aynna as inna *Bu Mḥnd*. Iffr ḍart tfruxt, ar ittqqi a llig d idda *Bu Eli*, ar asn-issflid ha-t bdan taynnant-nnsn: da yas ittgalla *Bu Eli* is ntta ayd ikrzn. Idd *Bu Mḥnd* ntta ifsta. Yan imikk iffy-d igdi ḍart tfruxt, iskr alln tizg-g^wayin s *Bu Eli*. Yas yannay-t *Bu Eli*, irul amm wusm. Ku irgg^wl ar ittini:

Samḥy-ak la g tmzin ula alim! Ur rriy amya!

Samḥy-ak la g tmzin ula alim! Ur rriy amya!

Allas: Muhammad Birdahim Uḥdadi
(*Alnif, Tasga n Tinyir*)
Asmuttr: Sara Birdahim
Talsarit: Sara Birdahim
Asuyi: Sara Birdahim
Asnum n usuyi: Eaziz Baha Xruz
Asmnid: Sara Birdahim

